St. 69. V Ljubljani, sreda dne 26. marca 1919. Leto III.

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldne.

Uredništvo in upravništvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica štev. 6, I. nadstr. Učiteljska tiskarna.

Naročnina: po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 42·—, za pol leta K 21·—, za četrt leta K 10·50, za mesec K 3·50. Za Nemčijo celo leto K 46, za ostalo tujino in Ameriko K 54.

Inserati: Enostopna petit vrstica 30 v; pogojen prostor K 1·—; razglasi in poslano vrstica po 60 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Posamezna številka 20 vinarjev.

O naši demokraciji.

(Dr. Škapin.)

Politično pomeni demokracija vlado ljudstva, torej vlado vseh slojev naroda. Le-ta pa se more udejstviti šele komaj tedaj, če se postavi in izvede načelo, da je državljan že kot človek, ne glede na to, ali in koliko poseduje ter brez razlike stanu, spola in verstva opravičen sodelovati pri institucijah, ki se tičejo upravljanja človeške družbe, njenih političnih, kulturnih in gospodarskih naprav.

Demokracija v njenih najširših in najglobokejših zahtevkih se more izvesti šele tam, kjer je postal vsaj večini politično organiziranega ljudstva stavek: »človek človeku sveta stvar«, kri in meso. Dokler so večini ljudstva mrtva snov, kapital, blago, večje vrednosti nego človek, se ne more govoriti o popolni demokraciji. In trajalo bo še dolgo, predno bo človeštvo moglo izvesti vsestransko demokracijo. Reformacija je pomenila uveljavljenje človeka, njegove osebnosti v verskem, torej kulturnem oziru. Temu duševnemu uveljavljanju je sledilo politično. Revolucije 18. in 19. stoletja so le posledice prejšnjega kulturnega uveljavljanja človeka. Zgodovinski potek uveljavljanja človeka pa nam tudi kaže pot, po kateri moramo hoditi, da najsigurneje in brez večjih reakcij udejstvimo politično in gospodarsko demokracijo. Kulturno demokratično delo je podlaga političnemu in gospodarskemu. Politična in gospodarska demokracija se da z gotovostjo izvesti šele, ko je intenzivno k u l t u r n o delo usposobilo državljana, da na političnem in gospodarskem polju uvede in proti vsaki reakciji zasigura demokratične institucije. Demokracija se dá udejstviti šele na podlagi docela spremenjenega svetovnega nazora sedanjega človeštva. V kapitalistični človeški družbi, kakršna je še povsod na naši zemeljski obli, se dá govoriti samo o demokratiziranju, ne pa o demokracijah, o gibanju, ki stremi za tem, da udejstvi po zagotovitvi življenskih pogojev vseh in po izenačenju onih pravo kulturno skupnost človeštva. Priznavamo, da imajo zapadne demokracije in da ima ameriška demokracija mnogo demokratičnih prvkov, toda demokracije v pravem in polnem pomenu besede to niso, ker pač le tam vladajoči kapitalistični družabni red ne dopušča izvedb popolne demokracije. Popolna demokracija je, skoraj bi rekel, nek ideal v njenih najglobokejših zahtevkih, nekaj za nas smrtnike skoro neizvedljivega. Toda zgodovina človeške družbe se nedvomno giblje v znamenju, v smeri proti demokraciji in zato je dolžnost vsakega človeka, ki resno razmišlja o svojih dolžnostih kot družabnega bitja, da temu zgodovinskemu gibanju ne nasprotuje, da mu ne stavi ovir, ampak, da vsa svoja dejanja in nehanja podredi tej vrhovni zgodovinsko kulturni zapovedi. Le v tem slučaju si je lahko v svesti, da je kulturna enotka. V nasprotnem je pa protikulturna.

Če je tudi popolna demokracija za nas še ideal, ne postane zapoved, gibati se v smeri proti temu idealu, nič manj nujna. Človeka, ki je razmišljal o demokraciji in socializmu z ono resnostjo, ki je vprašanje zahteva in ki je svojo notranjost zdemokratiziral, ki je intelektuelno in čustveno zapojmil celo zmisel demokracije in socializma, ta ve, da je komunistično gospodarsko načelo izvedljivo in ve tudi, da pomeni to gospodarsko načelo velikanski napredek v smeri demokratizacije človeške družbe. Tudi komunizem se je smatral še pred nekaj desetletij za utopijo. Toda svetovna vojna, ki jo je povzročil kapitalistični družabni red in koji je ta družabni red nudil sredstva za njeno nadaljevanje in dovršenje svetovne vojne z vsem svojim gorjem, je morala mislečega in čutečega človeka postaviti pred vprašanje: Ni-li ohranitev sedanjega družabnega reda za človeštvo in njegovo kulturo škodljiveje, nego bi bil komunistični svetovni red. Sem kot evolucijonist pristaš onega nauka, ki uči, da se povsod popolneje razvija iz manj popolnega, ter sem tudi prepričan, da se ta obstoječi politični in gospodarski družabni red dá z gotovostjo prevreči le tedaj, če je človeštvo moralno in intelektualno, torej, kulturno doseglo gotovo razvojno stopnjo. Če je doseglo to stopnjo, potem je njegova pravica in dolžnost, da z revolucijonarnim činom vrže staro družabno obliko. In v tem slučaju si je tudi lahko v svesti, da je izvršilo veliko kulturno delo.

Predpogoj trajne politične in gospodarske demokracije je, kakor že prej rečeno, kulturna demokracija, oziroma demokratizacija na kulturnem polju. Višja, širša, predvsem pa globokejša izobrazba ter prava čustvena vzgoja, vzgoja k človečnosti, vzgoja k humanosti šele omogoči trajno politično in gospodarsko demokracijo.

Uvedba splošne šolske obveznosti je najvažnejši demokratični čin, ki so ga izvršile takozvane moderne demokracije in po njih tudi druge države. Seveda je bilanca dosedanjih uspehov ljudskih in drugih šol glede demokracije pasivna, in to za to, ker manjka pri učiteljstvu pravega demokratičnega razumevanja in čustvovanja. Prepričan sem, da bi zavedno in demokratično učiteljstvo že pri sedanjem ustroju ljudskega šolstva lahko imelo večje uspehe, nego jih je dosedaj doseglo. Ali treba je zavednega, krepkega, trdnega značaja za polaganje demokratičnih temeljev v otroški duši. Tu bo imela naša šola najvažnejše kulturno polje ter bo učiteljstvo lahko postalo in mora postati kulturni pijonir našega naroda. Tudi cerkev, ako se na cerkvenem in verskem polju povrne k svoji pravi misiji, propovedi pozitivnega krščanstva in njegovih vzvišenih naukov, ako se zopet poglobi ter na drugi strani osvobodi od praznih oblik, bo ostala še dolgo važna organizacija na kulturnem polju človeštva.

Demokracija mora iskati potov in sredstev, udejstviti v človeški družbi mogočnost, da bo cel narod — in ne-le gotovi sloji in stanovi — deležen kulturnih dobrot. Njen program je: »Rešitev iz ekonomske, politične in duševne sužnosti za vse ljudi brez razlike narodnosti, plemena in spola«.

Človeštvo, ki se hoče rešiti iz ekonomske in politične sužnosti, se pa mora predvsem rešiti iz duševne sužnosti, rešiti se mora iz sužnosti, v kateri smatra sedanje gospodarsko in politično ustrojstvo človeške družbe za nekaj nespremenljivega, ki smatra privatno kapitalistični družabni red za edino možno hrbtenico vsega socialnega in kulturnega življenja. Rešitev iz duševne sužnosti pomeni emancipacijo od sedanjega svetovnega nazora. Brez te emancipacije je tudi trajna ekonomska in politična emancipacija nemogoča.

Po Wilsonu je demokracija »razveriženje ljudskih sil, je osvoboditev vseh skritih, v nižinah pokopanih ljudskih sposobnosti; je klic in vabilo na najširše in zato najmnogoštevilnejše plasti družbe, udeležiti se javnega življenja in prinesti vanj novih organizatornih sil, nove inicijative.«

Naše politične stranke so do danes bore malo storile za kulturno in politično vzgojo ljudstva. Stara napredna (liberalna) stranka ni imela dosedaj prave, širše organizacije. Loboda pravi o nji v članku o našem notranjepolitičnem stanju (»Zvon« št. 1—19): »Združevala je od vseh naših političnih strank socialno najbolj heterogene elemente, kar gotovo ni znak naše politične zrelosti; to pa je bilo vzrok, da stranka ni mogla voditi nikake izrazitejše družabne politike.«

So se li razmere v stranki, se je-li njena struktura v zadnjem času spremenila? Ne. Priznavamo, da imajo nekatere mlajše vodilne osebe, ker so pravzaprav proletarci, dobro voljo, gibati se v smeri proti demokraciji; ali vprašanje je, je-li in v koliko bodo strankini pristaši s tem gibanjem zadovoljni. Vzemimo le naše kmetske magnate, naše industrijalce, trgovce. Na jeziku ima vsak izmed teh gospodov demokratizem, dejanski pa le tedaj in le v toliko, kadar in v kolikor mu ta demokratizem koristi oziroma v kolikor mu vsaj ni v škodo. Ti ljudje se še niso naučili misliti in čutiti demokratično in zato profanirajo demokratizem. Koliko vzgoje bo še treba, da bodo ti gospodje videli politično enotke iste vrednosti tudi v naših »hlapcih Jernejih«. Kot visokošolec na počitnicah sem nastopil večkrat proti našim kmetskim veljakom in zatiranju revnejših slojev in če mi veljak z besedami v prepiru ni mogel do živega, je slednjič segnil v žep, požvenkljal z denarjem ter rekel: »pa ti žvenklaj!« In to je še danes ultima ratio večine našega ljudstva. Da pa bije to v obraz vsakemu demokratičnemu mišljenju in čustvovanju, ni treba praviti. Materijalizem je ono zlato tele, ki ga naše ljudstvo v veliki večini še moli. Zanj ne eksistira drugega; idealizem mu je čisto tuj. Organizirani proletarijat bo moral v razrednem boju izvojevati zmago demokracije.

Lažje bode gibanje v smeri proti demokraciji in zlasti proti demokraciji na gospodarskem polju. Slovenski ljudski stranki, koje elementi niso tako različni in koje pristaši tvorijo v glavnem srednji in mali kmet, ki vendar ne pozna v taki meri one oholosti in nadutosti, ki so jo polni naši takozvani kmetski in drugi veljaki. Tudi je imelo strankino delo in zlasti delo na zadružnem polju v tem oziru dobre vzgojne posledice, česar se o stari liberalni stranki, ki je živela le v frazah in brezdelju, žal, ne more trditi.

Politično, gospodarsko in kulturno delo v zmislu zahtev demokracije bi bilo veliko lažje, če bi se stranke diferenirale po interesnih skupinah. Pri današnji strukturi JDS mora biti n. pr. vsaka akcija stranke nek kompromis med interesnimi skupinami v stranki, ki so si pogosto dijametralno nasprotne. Da je to na škodo načelnemu političnemu delu, je jasno. In vendar zahteva današnji čas načelnosti tudi v političnem delu. Vsled načelne politike je izključena tudi vsaka politična prognoza, kar pa moti politično orijentacijo.

Če zaključimo, lahko rečemo: Pomanjkanje politične ter kulturne izobrazbe in vzgoja našega ljudstva na eni strani, heterogenost interesnih skupin političnih strank na drugi strani bosta žalibog kljub demokratičnim programom ovirala načelno in radikalno demokratično delo. Zato pa bo morala socialistična stranka svoje delo podvojiti.

Razdelitev veleposestev v Sremu.

Novosadska »Sloboda« prinaša članek pod gornjim naslovom, ki pove, da je ministrstvo za socialno politiko s strokovnimi komisijami začelo izvedbo agrarne reforme. Prvi korak k temu je razdelitev veleposestne zemlje v obdelovanje kmetom za to leto. Razde-

ljevanje se je začelo v šidskem, iločkem in iriškem okraju. V Šidu je odpravljen zakup nekega madžarskega velikaša nad tamošnjim posestvom križevačkega škofa. V Sloku in sosednjih občinah se je začelo z razdelitvijo zemlje kneza Odeskalkija. V iriškem okraju bo razparcelirana zemlja tamošnjih veleposestnikov. V vukovarskem okraju bodo razdeljena veleposestva grofa Elca. Skozi prve tri okraje potuje s komisijo za razdelitev zemlje z avtomobilom od vasi do vasi sam minister za socialno politiko, sodrug Korač, v spremstvu velikega župana dr. Kostiča in na licu mesta izdaje odloke in navodila, ki se tudi takoj izvrše. Na sličen način se bo organiziralo v kratkem tudi delo za razdelitev veleposestev v Bački, Baranji in Banatu. Prišel je torej čas, da ljudstvo more videti in spoznati sad naše dolgoletne borbe, o čemur ti pozitivni rezultati jasno svedočijo. Da bi bili rezultati še bolj povoljni, je neobhodno potrebno, da se naša proletarska moč poveča, da se utrdijo in razširjajo naše strankine organizacije. Potem nam bo mogoče pokazati našim razrednim protivnikom našo moč. — Tako torej »Sloboda«.

Interpelaciji sodr. Čobala in tovarišev v državnem predstavništvu.

Na ministra za gozdarstvo in rudarstvo:

Pokojnine, ki so jih izplačevale bratovske skladnice po zakonu iz leta 1889., so znašale za moške poprečno 200—288 K na leto, ali na mesec 16—24 K. Vdove so dobivale polovico tega, oziroma eno tretjino; a sirote eno šestnajstinko. Že v mirnih časih je bila odmerjena pokojnina pičlo, v sedanji draginji je pa ta znesek popolnoma nezadosten.

Odbori bratovskih skladnic, kakor tudi posamezni vpokojenci so prosili svojo nadzorovalno oblast, višji rudarski urad v Ljubljani, da se jim dovoli v tem izrednem času, povišati pokojnine preko določil v pravilih bratovskih skladnic. Doslej še ni nobene rešitve, dasi je preteklo že več mesecev od tega časa.

Zato vprašajo podpisani gospoda ministra: Ali je pripravljen naročiti višjemu rudarskemu uradu v Ljubljani kot nadzorovalni oblasti bratovskih skladnic, da nemudoma ugodno reši vse omenjene prošnje?

•

Na ministra za socialno politiko:

Podpora za preživljanje, ki so jo dobivale družine in sirote, katerih hranitelji so bili v ujetništvu ali Ameriki ali so padli v boju, se je ustavila dne 15. novembra 1918. leta s pripombo, da to podporo uživajo i nadalje, ako dokažejo, da njih hranitelj še ni prišel domov.

V resnici se pa v mnogih slučajih, n. pr. v litijskem okrajnem glavarstvu, ni izplačala ta podpora, čeprav se je podal dokaz, da hranitelja še ni domov. S 15. februarjem 1919. leta so se pa popolnoma ustavile te podpore z naročilom, da se morajo vlagati nove prošnje, ki pa doslej še niso rešene. Prizadete družine in siroté so s tem pahnjene v veliko bedo.

Zato vprašajo podpisani gospoda ministra. Ali je pripravljen naročiti okrajnemu glavarstvu v Litiji, da nemudoma reši omenjene prošnje ter izplača zaostale podpore onim družinam in sirotam, katerih hranitelji se še niso vrnili iz ujetništva, oziroma so padli na bojnem polju ali pa se nahajajo v Ameriki?

Politični pregled.

— **Ministrski predsednik Protić je govoril.** V seji narodnega predstavništva dne 22. t. m. je govoril ministrski predsednik Protić o zunanjem položaju: Po ujedinjenju Srbov, Hrvatov in Slovencev je vlada vsem zveznim in nevtralnim državam odposlala notifikacijo o ustanovitvi kraljestva SHS. Našo državo so dozdaj priznali: Norveška, Zedinjene države severoameriške, Grška, Švica, Čehoslovaška republika in Poljska. Zavezniki Anglija, Francija in Italija nas še niso priznali, ravnotako ne Rumunija. To je pripisovati edinole londonskemu dogovoru in tajni pogodbi z Rumunijo. Tega nismo zaslužili in najenergičnejše protestiramo proti takemu postopanju. Položaj je mučen. Ne obupujemo, ker je naša stvar sveta in pravična. Narodu SHS, ki se je skozi leta in leta ustavljal proti sovražnikom Avstrije in Turčije, se ni treba bati bodočnosti. Očitajo nam, da pretiravamo s svojimi zahtevami. Res je le, da so tuje narodnosti bile tekom naše narodne sužnjosti siloma naseljene in gojene na našem ozemlju, t. j. predvsém po turški, benečanski, avstrijski in madžarski sili. Na prosto tujim življem, da se izselijo, če jim ne ugaja pri nas. Svoje zahteve smo predložili pariški konferenci v pravično rešitev v imenu bodočega miru. Vedno smo pa tudi pripravljeni, da branimo svoje pravične zahteve. Italijanska okupacija gotovih delov našega ozemlja je nenaravna in povzročuje konflikte in razpore. Hrvatska Reka nas kliče, naša Istra, vsa naša Goriška, Trst, Dálmacija, naš bo tudi zapadni Banat, medtem seveda Temešvar, Vršec in Bela Cerkev. Iščemo priznanja principov, ki so jih zavezniki proglasili v borbi proti nasilnim germanskim teorijam. Vse naše zahteve slone na načelih svobode, samoodločbi narodov, na principu narodnosti, neodvisne in samostojne razsodbe in razsodišča Amerike. Če veljajo ta načela za druge, morajo veljati tudi za nas! (Burno odobravanje).

— **Finančni odbor konštituiran.** LDU. Belgrad, 23. (JDU.) Včeraj se je konštituiral finančni odbor narodnega predstavništva. Za predsednika je izvoljen dr. Voja Veljković. Odbor je imel že posvetovanje s finančnim ministrom Minčičem o vladni predlogi glede novega kredita 150 milijonov dinarjev.

— **Dr. Angjelinović demisioniral.** LDU. Zagreb, 24. Novinski urad poroča: Državna osrednja vlada je sprejela demisijo poslanca dr. Angjelnovića kot šefa policijske službe v Zagrebu, na katero mesto je bil imenovan svojčas od Narodnega vječa. To poverjeniško mesto bo sploh odpravljeno in prevzame vodstvo policije zopet uradnik.

— **Narodno predstavništvo.** LDU. Belgrad, 24. (JDU.) Narodno predstavništvo je na današnji seji nadaljevalo in končalo adresno debato. Govorili so poslanci Stanko Banič (Jugoslovanski klub), dr. Matko Laginja (narodni klub), Mihajlo Jovanović (Črnogorec), Ilija Ilić (srbski radikalec), dr. Draškovič (samostalec). Kot zadnji govornik je povzel besedo (prvič v narodnem predstavništvu), Juraj Biankini, od vse zbornice živahno pozdravljen. Prihodnja seja bo jutri ob 4. uri popoldne. Na dnevnem redu bo glasovanje o adresi in nadaljevanje debate o poročilu verifikacijskega odbora.

— **Demisija čehoslovaške vlade.** LDU. Nauen, 24. (Brezžično.) Predsednik čehoslovaške republike dr. Masaryk je radiotelegrafično naznanil, da je čehoslovaška vlada demisionirala.

— **Čehoslovaška meja zaprta.** LDU. Bratislava, 22. (ČTU.) Na povelje vrhovnega poveljnika češkoslovaških čet na Slovaškem so zaprli dne 22. t. m. ob 8. uri zvečer slovaško mejo in vse mostove čez Donavo.

— **Preki sod na Slovaškem.** LDU. Bratislava 24. (ČTU.) Z ozirom na razmere na Ogrskem je pooblaščeni minister za Slovaško, dr. Šrobar, za vso Slovaško proglasil obsedno stanje. V javnih lokalih se sme bivati samo do devetih zvečer. Po deveti uri zvečer se ne sme nihče pokazati na ulicah.

— **Pozdrav ogrskih komunistov Rusiji Beli Kunu.** LDU. Budimpešta, 24. Iz Moskve javljajo brezžično: Ogrski vladi svetov, sodrugu Beli Kunu v Budimpešti. — Ogrski komunisti v Rusiji, internacionalisti rdeče armade pošiljajo najprisrčnejše revolucionarne pozdrave proletarijatu, kmetom in vojakom, ki so ustvarili vlado svetov proletarske diktature na Ogrskem. Člani rdeče armade stoje trdno in odločno v fronti internacionalne proletarske revolucije, kjer bodo vzdržali glavni napad imperialistov. Vsi drugi proletarci, kmetl in vojaki, ki so še v sovjetski Rusiji, so mobiliziranl ter obvezani, da se čimprej postavijo v službo ogrske republike svetov. Pričakujemo vaših nadaljnih navodil in pojasnil o posameznostih nove strankine tvorbe, zlasti vlade svetov. Naj živi rdeča Ogrska! — Rudnyanskyi.

— **Veliko socialistično zborovanje.** LDU. Budimpešta, 24. (DunKU.) Na včerajšnjem zborovanju ogrske socialistične stranke je govoril med drugimi tudi ljudski komisar za zunanje posle Bela Kun, ki je izvajal med drugim: Današnji dan je velepomemben za enotnost ne samo ogrskega proletarijata, temveč za enotnost proletarijata vsega sveta. Proletarijat je prvoboritelj za internacionlno jedinstvo in je ponosen na to nalogo. Na čelu proletarijatskega sveta stoji ruska sovjetska država. Ruski komunistični kongres je poslal ogrski sovjetski republiki tople pozdrave. Na te pozdrave odgovarjamo z bratskim čustvom. Nahajamo se ob začetku proletarskega boja vsega sveta. Čakajo nas hudi dnevi. Naše ideale moremo le udejstviti, če podpira proletarijat one, ki imajo sedaj moč v rokah. Obetamo, da bo vsak, ki hoče delati, zaslužil pod diktaturo proletarijata svoj vsakdanji kruh. Svobodna in srečna bodočnost čaka proletarijat. — Kun je končal svoj govor z vzklikom na ogrsko sovjetsko republiko in na internacionalo, diktaturo proletarijata. Na koncu zborovanja je rumunski vojak sporočil, da koraka rumunska Rdeča garda proti Rumuniji, da uniči gospodstvo bojarov in rojalizma. Na drugi strani se približa z vojsko Rumuniji Rakovski, ki je bil deset let izgnan iz Rumunije.

— **Aretacije v Budimpešti.** LDU. Budimpešta, 24. (DunKU.) OKU. Na ukaz revolucionarne vlade svetov je bil snoči aretiran bivši ministrski predsednik Wekerle. Prepeljali so ga v skupno ječo. Aretirali so tudi nadomestnega vodjo odgonske postaje, policijskega svétnika Jakaba in nadzornika Pala, katera dolže, dà nistá zàbranila insultiranje Bela Kuna in drugih vodjij komunistov, oziroma, da sta pri tem sodelovala.

— **Budimpeštanska gledališča javna last.** LDU. Budimpešta, 24. (Brezžično.) Sovjetska vlada ljudskih poverjenikov je proglasila, da so vsa budimpeštanska zasebna gledališča, kabareti in orfeji, javna last. Ljudski poverjenik za uk je pozval za soboto zvečer ravnatelje in posestnike gledališč in jim dal to naredbo na znanje. Igralski načrt gledališč bo poslej določevala komisija imenovana po vladi. Prihodnja dva tedna bodo igrali igre revolucionarne vsebine in klasična dela. Med akti bodo ogrski pisatelji predavali o pomenu revolucije.

— **Čisto prav se jim godi.** LDU. Berlin, 24. (ČTU.) Kakor poročajo »Lokalanzeigerju« iz Haaga, so napravili dogodki na Ogrskem velik vtis v Parizu. Smatrajo jih kot resen opomin, da se morajo pogajanja kar najbolj pospešiti, ker bi sicer prišlo do nemirov po vsem svetu. General Franchet d' Espray je po svojem povratku iz Ogrske opozarjal najvišji vojni svet na nevzdržnost Karolyijeve vlade. Najvišjemu vojnemu svetu je predložil načrte boljševikov, ki niso prišli v javnost. Opozarjal je nato, da bodo ideje Ljenina in Trockega nemoteno prodirale, ako ne bo zadostnih varnostnih odrdb. Konferenca pa je predloge generala Franchet d' Esperaya zanemarila. O teh predlogih se niso nikoli posvetovali.

— **Rumunska se pridruži sovjetski vladi.** LDU. Rotterdam, 24. (ČTU.) »Daily Mail« javlja iz Stockholma: Po poročilu »Pravde« je vladni komisar v Petrogradu naznanil sovjetom, da se bo, kakor javljajo ruski agenti v Bukarešti, Rumunska kar najhitreje pridružila ruski sovjetski vladi.

— **Smernice komunistične internacionale odobrene.** LDU. Moskva, 22. Beli Kunu, poverjeniku za vnanje zadeve v Budimpešti. — Smernice komunistične internacionale je odobril kongres komunistične internacionale v Moskvi od 2. do 6. marca 1919. Nasprotja, ki jih vsebuje kapitalistični svetovni sestav, so se pokazala z ogromno močjo v velikanski eksploziji v veliki imperialistični svetovni vojni. Kapitalizem je skušal svojo lastno anarhijo premagati z organizacijo produkcije.

— **Odhod nemških ladij iz Hamburga.** LDU. Nauen, 24. Odhoda nemških ladij iz Hamburga ne ovirajo nobene težkoče več. Mornarjev je zadosti na razpolago. Do nedelje je odplulo že 15 ladij. Mnogo ladij je še pripravljenih za odhod. Kakor poročajo, so zastopniki mornarjev iz drugih mest izjavili na odločilnem posvetovanju v Hamburgu, da vztrajajo na odklonljivem stališču. Temu je krivo nezaupanje v obljube antante zaradi vrnitve nemških ladij, preskrbovanja Nemčije z živili in vrnitve mornarjev. Zastopniki vlade so imeli velike težkoče, ko so skušali prepričati delavce, da mora ostati Nemčija zvesta pogodbam. Nad polovica mornarjev se je izrekla za to, da se ne pusti odpluti ladij.

Dnevne vesti.

— **»Rudeča nevarnost«.** »Slovenski Narod« je star grešnik, ki zagovarja vedno le najbolj reakcionarno politiko terorizma. Čeprav si je stranka, na katero se naslanja, nadela ime »jugoslovanske demokratske« stranke, sta vendar ostala list in stranka na svojem starem stališču despotizma izvoljenih slojev. Grozovit strah imata pred »rudečo« nevarnostjo, zato kliče »Slovenski Narod« od torka pariško konferenco in antanto na pomoč s tem, ko pravi: »Gospodje v Parizu! Rudeča nevarnost ni izmišljena. To veste sami bolje nego mi. Ne igrajte se ž njo. Ne odbijajte sigurnih zaveznikov Srbov, Hrvatov in Slovencev zato, da si ohranite nesigurne zaveznike. V izberi med Jugoslavijo in Italijo za vas ne more biti dvoma. Pri nas so dane garancije za mir in za zvestobo.. Ne vemo, če imate takšne garancije drugod. Mi lahko kakor Fabius nagubamo svojo togo: Izbirajte! Izbirajte tako, da vam ne bo žal.« Tako torej! Slovensko, hrvaško in srbsko ljudstvo so po mnenju »Slov. Norada« tisti, ki so še bolj reakcionarni kot pariška konferenca. Ta troimenski narod naj bo žandar antante, s katerim naj zatre antanta svobodo evropskih narodov? Namesto, da bi prijeli za ušesa gospodje liberalci oderuhe z življenskimi potrebščinami, namesto da bi doma skušali urediti življenske razmere sporazumno zlasti s trgovci z živili, da bi odprli trg, se pa ponujajo antanti za pandurje v obrambo domačih jugoslovanskih in drugih oderuhov. Taka izjava je za stranko dovoli značilna.

— **Čudno postopanje JDS (liberalcev) v Belemgradu.** Pravzaprav čudno ni postopanje liberalcev, ker ta stranka še ni nikdar delala za ljudstvo in z ljudstvom. Včerajšnji »Slovenec« poroča in Belgrada, da so slovenske stranke poslale deputacijo k ministru za prehrano, v kateri so bili sodrug Kristan, dr. Holmjec in dr. Novak. Za hrbtom te deputacije pa je poslala JDS še posebno deputacijo. Isti list poroča tudi, da izdeluje slovenski minister dr. Kramer (JDS) poseben volilni načrt za Slovenijo, po katerem naj bi se napravilo 19 volilnih okrožij. Vsako okrožje naj bi imelo dva poslanca, enega večina, enega manjšina. Ta načrt je zopet velika in pravična modrost slovenskih liberalcev, ki se domišljujejo, da imajo patent na predpravice in osleparjenje naroda. Zakulisna igra slovenskih liberalcev presega že vse meje in le čudimo se, da slovensko ljudstvo ne obračunava s temi neodkritosrčnimi »demokrati« tako kakor

zaslužijo. Gospodje liberalci, preden bo izvedena volilna pravica, preden boste uveljavili tako oslarijo in sklepali o usodi jugoslovanskega naroda, bo narod zahteval od vas račun; narod sam hoče odločevati, ne mara in ne bo dopustil, da mu vi kujete nove verige.

— **Ali je g. Ribnikar kupil hišo ali ne?** To vprašanje muči slovenske JDS demokrate. Nas to vprašanje prav nič ne peče. Če poslušate vsak dan govorice, če vam prihajajo vesti na ušesa, ki so takorkoč javno mnenje, potem se že taka vprašanja lahko stavijo v diskusijo, in če je gospodom stvar znana, naj jo pojasnijo, da take govorice prenehajo. Gospod —r. v »Slovenskem Narodu« se torej popolnoma po nepotrebnem jezi. Kar se pa političnega delovanja g. Ribnikarja tiče, smo pa mi tega mnenja, da ne zasluži zaupanja slovenskega ljudstva, ker je pristaš tiste klike, ki hoče usužnjiti slovensko ljudstvo.

— **Ljubljanske porotne obravnave.** Pred ljubljanskim deželnim sodiščem so se pričele porotne obravnave. Na zatožni klopi je sedel Karl Pirc, 24 let star, ki si je goljufivim potom pridobil 10.000 K na ta način, da si je na račun drugih jemal posojila, potem pa izginil. Tako je delal v Šiški, v Krškem in v Litiji. V štirih slučajih pa mu je goljufija izpodletela. Porotniki so obdolženca spoznali za krivega in ga obsodili na 2 leti težke ječe, poostrene z enim postom in trdim ležiščem vsako četrtletje.

— **Vojaška godba v Ljubljani.** V kratkem času se ustanovi v Ljubljani vojaška godba in se obenem razpiše mesto kapelnika. Prošnje, iz katerih je razvidno dosedanje delovanje v tej stroki, ter spričevala dovršenih glasbenih šol (konservatorija itd.) naj se pošljejo komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani do 1. aprila 1919. V poštev pridejo izključno kapelniki slovanskih narodnosti.

— **Vpokojencem.** Dne 3. aprila 1919 ob 3. uri popoldne se vrši v »Narodnem domu« v Ljubljani usanovni občni zbor »Splošnega društva jugoslovanskih vpokojencev«. Namen in naloga društva bo, varovati pravice članov ter jim nuditi moralno in gmotno pomoč. Član društva postane lahko vpokojena ali v pokoj namenjena oseba obojega spola, ki je bila z odlokom (dekretom) postavljena, odnosno vpokojena, brez razlike službene stopnje in političnega mišljenja. V svrho natančnejših pojasnil vabimo na sestanek, ki se bo vršil za zapadni in severni del mesta in Šiško dne 26. t. m. ob 3. uri popoldne v »Narodnem domu« v Ljubljani. — Pripravljalni odbor.

— **Krajevna skupina Zidani most Splošne žel. org. za Jugoslavijo** pozivlja tem potom najnujneje vse člane, ki še niso oddali svojih članskih knjig, da jih pošljejo na krajevno skupino in prilože knjižici listič, na katerem je zaznamovan njih rojstni dan in rojstno leto, radi evidence in posmrtno-odpravninskega sklada. — Odbor.

— **Krajevna skupina Zidani most Splošne žel. org. za Jugoslavijo** je za družine preganjanih tržaških železničarjev sledeče zneske nabralo in na Centralno vodstvo odposlala. Na 1. pob. polo Likonik 255 K; na 2. pob. polo Werhovc Fr. 91 K; na 3. pob. polo Petkovšek M. 48 K; na 4. pob. polo Baida G. 33 K. Kosem F. 40 K in na 5. pob. polo Šumej A. 16 K; skupaj 483 kron. Vsem darovateljem ter vsem zaupnikom za njihov trud izraža tem potom najiskrenejšo zahvalo skupni odbor.

— **Zglasi se naj** pri Posredovalnem uradu za begunce SHS v Ljubljani Terezija Lesjak, vdova po pokojnem Alojziju Lesjaku iz Grahovega ob Bači, pol. okraj Tolmin. Ravnotako naj se zglase vse one osebe, stanujoče v Ljubljani, ki morda poznajo gorimenovano, osebno pri posredovalnem uradu.

— **Posest Schulvereina in Südmarke pod nadzorstvom.** Podpredsedništvo deželne vlade za Slovenijo je postavilo vsa gospodarska podjetja iz zemljišča Schulvereina in Südmarke v mariborskem okraju pod državno nadzorstvo, da se ne odtegnejo obdavčenju v tuzemstvu. Za nadzornika je imenovan odvetnik dr. Leskovar. Zoper to naredbo ni pritožbe.

— **Železniška zveza Dunaj-Maribor.** Od 24. t. m. dalje bodo na progi Dunaj-Maribor odnosno Ljubljana sem in tja vozili nastopni vlaki: Osebni vlak štev 31 ob 8 uri 10 minut zjutraj z Dunaja, južni kolodvor, do Maribora in v protismeri, od 25. t. m. dalje osebni vlak štev. 34 iz Maribora do Špilj in od tukaj naprej osebni vlak štev. 38 do Dunaja, južni kolodvor, kamor dospe ob 5. uri 30 minut popoldne. Do sedaj v Gradcu se vršeča prepeljava vlaka štev. 32 v vlak štev. 34 odpade. Vlak štev. 32 se tedaj spoji z vlakom, ki prihaja čez Ljubno iz Celovca in dospe na Dunaj, južni kolodvor ob 7. uri zjutraj.

— **Ekspresni vlak Pariz-Bukarešta** od pondeljka naprej ne vozi preko Budimpešte, ampak preko Dunaja, Maribora, Zidanega mosta in Siseka, in sicer kot brzovlak štev. 5. Iz Maribora odpelje približno ob 5. uri zjutraj. — Vzrok temu so dogodki, ki so se odigrali zadnje dni v Budimpešti in na Ogrskem.

— **Velik rop.** V podružnico državne banke v Nusskirchnu v Nemčiji je preteklo nedeljo vdrlo deset oboroženih mož, ranilo ravnatelja s streli iz revolverja in ukradlo 1,500.000 mark. Roparji so se nato odpeljali v avtomobilih.

Dopisi.

Litija. Pri nas se še vedno dogajajo od strani paznikov surovi nastopi napram delavstvu, in sicer po največ od tistih, ki so postali iz delavca mali košček paznika. Med temi je tudi g. Janša, ki se seveda tudi hoče vleči za košček fraka, vsaj za toliko, kolikor ga visi pod kolenom. G. Janša upa, da potem lahko še strožje postopa proti delavstvu. Ali v tem slučaju se tudi g. Janša lahko zmoti, pa naj si nikar ne misli, da se mi topilničarji ne zavedamo, kje da kaže g. Janša tisti košček fraka! No, če se bo kaj dobro obnesel, mu pa tudi topilničarji lahko vrežejo enega brez krojaških vzorcev!

Križe pri Tržiču. V eni zadnjih številk »Naše Moči« pišejo naši klerikalci, da »rdečkarji« prirejajo shode v Križah, pri čemur jim pridno pomagajo tržiški rdečkarji. Mi že zdavnaj vemo, da klerikalce v oči bode, če se delavstvo zaveda. Zatorej mislijo, če napadejo naše pristaše z imenom po časopisju, da jim to koristi pri njihovi agitaciji. Mi jim povemo samo tole: Delavstvo in mali kmet se že zavedajo, da ne spadajo več tja, kjer so bili dosedaj, ker predobro vedo, da, akoravno ste bili absolutni gospodarji v deželi in občini, niste napravili nič drugega kot škodo. Zato vam zdaj obračajo hrbet, pa rohnite in zmerjajte po vašem časopisju, koliko se vam zljubi!

Loka pri Zidanem mostu. Še vedno po starem kopitu Avstrije. Pri nas so zopet začeli rekvirirati živino, ne da bi pomislili, ali jo more dotičnik dati ali ne, ne oziraje se, ali je živina noseča ali ne. Pride komisija treh mož, vzame škarje in žival zastriže in ne pomaga nič; ž njim pride tudi orožnik in kar ta reče, tako mora biti, če ne pa obeta z ječo. V domačem hlevu moraš torej molčati. — Vprašali bi samo eno: Ali vam je znano, gospod župan, da ste že v času vojne občino čisto izmozgali na živini in živilih, nobena občina v vsem celjskem okraju ni bila tako izčrpana kakor naša in to je pač tudi krivda župana, in namesto da bi sedaj ščitil svojo občino, jo hoče zopet še naprej izmozgavati. Vprašali bi tudi, če vam je dalo okrajno glavarstvo ukaz, da vpijete nad ženami, ko pridete živino rekvirirat. Če je žena sama doma, nimate vi nič tam opraviti, mož je gospodar, to je običaj, in če on rabi živino za delo, ali če je žival noseča, je nimate pravico jemati. Gospodje, le tam še prej malo poglejte, kjer niste med vojno pogledali; tudi pri vas se nahaja protekcija. Navajeni ste hoditi le k tistim, ki so že dali po 6, 7 do 8 glav ali pri takih ne pogledate, ki imajo obilo živine. Morda je tudi še pri vas repek, ki bi ga lahko oddali. Slab je takšen gospodar, ki ne gleda na koristi svoje občine, pa imate tako bogato (!) občino.

Shodi.

Seja centralnega odbora Splošne železničarske organizacije se vrši v sredo, dne 26. marca ob 7. uri zvečer v društvenih prostorih. — Predsednik.

Seja kovinarjev v četrtek, dne 27. t. m. zvečer takoj po delu. Poleg odbornikov naj se seje zanesljivo udeleže tudi zaupniki.

Odborova seja odbornikov Osrednjega društva in podružnice lesnih delavcev v Ljubljani se bo vršila v četrtek, dne 27. marca ob četrt na 6. uro zvečer v društvenih prostorih. Polna udeležba dolžnost! — Načelstvo.

V petek, dne 28. t. m. točno ob pol 8. uri zvečer seja odbora za proslavo Prvega maja v prostorih krajevne politične organizacije. Udeleže naj se je zanesljivo izvoljeni in imenovani zaupniki krajevne politične organizacije, »Svobode« in strokovnih organizacij.

V soboto, dne 29. t. m. ob 7. uri zvečer javen shod pri Travnu na Glincah.

Vrhnika. Ustanovni občni zbor podružnice Osrednjega društva usnjarjev in sorodnih strok se vrši v nedeljo, dne 30. marca 1919.

Mesečni shod lesnih delavcev v Tržiču se bo vršil v nedeljo, dne 30. marca t. l. dopoldne. Prostor in uro določijo zaupniki. Poročevalec iz Ljubljane. Nihče naj ne manjka!

Shod lesnih delavcev v Sevnici se bo vršil v nedeljo, dne 30. marca dopoldne. Na shodu poroča sodrug Tokan iz Ljubljane. Pridite vsi!

Železničarski shodi z dnevnim redom: Naše ujedinjenje in spomenica za železničarje po sledečém sporedu:

Maribor, 30. marca ob 2. popoldne.
Hoče pri Mariboru, 30. marca ob 9. predpoldne.
Ptuj, dne 29. marca ob 7. uri zvečer.
Pragersko, dne 28. marca ob 7. uri zvečer.
Celje, dne 27. marca ob 7. uri zvečer.
Zidanimost, dne 30. marca ob pol 8. uri zvečer.
Na teh shodih poroča sodrug poslanec Kopač.
Novo mesto, dne 30. marca ob 6. uri zvečer.
Jesenice, dne 28. marca ob 7. uri zvečer.
Poroča sodrug **Žorga.**
Litija, dne 30. marca ob 4. uri popoldne na Pošti.
Poroča sodrug Perdan.
Poljčane, dne 30. marca, čas začetka in lokal se naznani.
Govornik sodrug Marn.
Reichenburg, dne 30. marca ob 9. uri zjutraj.
Poroča sodrug Pečnik.

Umetnost in književnost.

Repertoar Narodnega gledališča. Dramsko gledališče: V sredo, dne 26. t. m. Ibsenovi »Strahovi« ob znižanih cenah, izven abonementa. — V četrtek, dne 27. t. m. ostane gledališče zaprto. — V petek, dne 28. t. m. ob pol 8. zvečer »Španska muha«, burka v treh dejanjih, izven abonementa. — Operno gledališče: V sredo, dne 26. t. m. ostane gledališče zaprto. — V četrtek, dne 27. t. m. ob pol 8. zvečer »Manon« za abonement »B«. — V petek, dne 28. t. m. ostane gledališče zaprto.

Zadnje vesti.

Za izboljšanje dovoza živil v Slovenijo.

LDU. Belgrad, 25. (JDU.) Poverjenik za javna dela in poslanec sodrug Anton Kristan ter poslanec dr. Hohnjec (jugoslov. klub) sta intervenirala včeraj pri ministrskem predsedniku Protiču in pri ministru za trgovino in prehrano Ribarcu in posredovala o važnih gospodarskih zadevah, ki se tičejo Slovenije, zlasti v vprašanju svobodne trgovine in zadostne prehrane vseh slovenskih okrajev, dalje tudi o dovozu in izvozu iz inozemstva. O vseh zadevah je bila narejena in izročena spomenica, ki so jo podpisali vsi trije parlamentarni klubi, v katerih so tudi slovenski poslanci. Naši zastopniki so dobili gotovost, da se bo za Slovenijo dovolilo in ukrenilo vse, karkoli bo mogoče, da se naši kraji zadovoljilo s prehranjevanjem in v drugih gospodarskih ozirih.

Iz narodnega predstavništva.

LDU. Belgrad, 24. (JDU.) Predsednik dr. Draža Pavlovič otvori skupščino ob pol desetih dopoldne. Zapisnik zadnje seje se sprejme brez spremembe. Nato se nadaljuje adresna debata. Kot prvi govornik nastopi Banič (jugoslov. klub), za njim dr. Laginja (narodni klub), ki slika v živih barvah trpljenje našega naroda v Istri. Poudarja veliki pomen dejstva, da je pokazalo narodno predstavništvo tako impozantno velikodušnost v protestu proti imperialističnim zahtevam naših sosedov. Poudarja, da zahteva tajno, direktno in proporcionalno volilno pravico in razpravlja obširno o agrarni reformi. (Zbornica je sledila tem izvajanjem z živahnim pritrjevanjem.) V imenu Črnogorcev je govoril o ujedinjenju Srbov, Hrvatov in Slovencev Mihajlo Ivanovič. Poslanec Ilija Ilič (srbski radikalec) je slikal trpljenje naroda v boju proti Nemcem, Madžarom in Bolgarom. Spominja se junaštva srbske vojske in opisuje zločine Bolgarov. V nadaljnjem govoru naglaša, da so se Srbi borili za osvoboditev vsega troimenskega naroda. Tudi on razpravlja o agrarni reformi in o potrebi demokratične volilne pravice. Za njim govori dr. Drušković (srbski samostalec) in ostro napada londonski in bukareški dogovor in poudarja, da je šla Amerika v boj za velike ideale demokracije in človeštva. Predsednik Wilson kot sodnik sveta ni nikdar pristal na te dogovore. Italija je svojčas odobravala 14 točk Wilsonovih, danes pa jih zanikava. Boj v Parizu je pomembnejši in ostrejši, kakor na bojiščih. Boj na mirovni konferenci je boj med staro in novo dobo, med Macchiavellijem in Wilsonom. Kot zadnji govornik v adresni debati se oglasi Bankini. Pozdravlja predstavništvo v imenu Dalmatincev, ki plačejo pod jarmom modernih barbarov. Pozdravlja pa tudi srbsko vojsko in srbske brate. Nato očrtava med odobravanjem vsega narodnega predstavništva bedno življenje naših bratov v Dalmaciji, protestira proti italijanskim aspiracijam in naglaša, da naš narod ne bo pustil sovražnikom niti nobene pedi zemlje. (Viharno odobravanje.) Predlagana adresa je bila sprejeta soglasno in med burnim odobravanjem vse zbornice. Ob tričetrt na dve je bila seja zaključena. Prihodnja seja bo jutri ob štirih popoldne.

Italija grozi.

LDU. Berlin, 24. (DunKU.) Po semkaj dospelih vesteh so grozitve Italije, da bo postopala popolnoma samostojno, zelo poslabšale težavni položaj mirovne konference, zlasti ker noče Wilson ugoditi pretiranim zahtevam Ita-

lije. Sedaj se poizkuša pod vodstvom Lloyd Georga odpraviti spor med Italijo in Jugoslavij s kompromisom. Poučeni krogi trdijo, da se je položaj vsled postopanja Italije zelo poslabšal in da se je delo kongresa zaradi tega zavleklo.

Ugodnosti Čehoslovaške pri dobavi živil.

LDU. Praga, 25. Kakor poroča čehoslovaški tiskovni urad, je dobil predsednik Masaryk poročilo Hooverja glede preskrbe Srednje Evrope in zlasti Čehoslovaške s hrano. V tem poročilu se zagotavlja, da bodo Čehoslovaki in drugi osvobojeni narodi imeli prednost pri preskrbovanju z živili. Dočim bodo Nemci in drugi sovražni narodi morali plačati živila v zlatu ali z drugimi likvidacijskimi sredstvi, se bo Čehoslovaški republiki in drugim zaveznikom dovolil kredit z dolgim rokom.

Na Češkem mir, na Slovaškem proglašeno obsedno stanje.

LDU. Praga, 25. (ČTU.) Včerajšnji ministrski svet je z zadovoljstvom ugotovil, da vlada na vsem ozemlju Čehoslovaške republike mir in da ni nobenega vzroka za kakršnokoli bojazen. Proglasitev obsednega stanja na Slovaškem, ki ga je odredil minister dr. Šrobar, pomenja le preventivno sredstvo.

Pritisk antante na Nemško Avstrijo.

LDU. Ženeva, 25. (ČTU.) Iz Pariza prihaja doslej uradno še ne potrjena vest, da bo Nemška Avstrija na pritisk antante zahtevala opustitev stikov z Ogrsko in oddajo potnih listov ogrskemu poslaniku, sicer bi antantna misija zapustila Dunaj.

Vojno stanje med Ogrsko in antanto.

LDU. Haag, 25. (ČTU.) Kakor poročajo iz Pariza, je v soboto zvečer nastopilo vojno stanje z Ogrsko.

V čem so se združili socialni demokratje in komunisti na Ogrskem.

LDU. Budimpešta, 25. (ČTU.) Fuzija socialno demokratične stranke s stranko komunistov se je izvršila z nastopnimi pogoji: 1. Vso oblast prevzame proletariat. 2. Proletariat se mora oborožiti. Meščanstvo se mora razorožiti. 3. Organizirati se mora vojske delavcev. 4. Oblast izvaja svet delavcev, vojakov in kmetov proletarcev. 5. Zemljišča so skupna last. Posestva se ne razdele, produkcija se vrši po zadrugah. 6. Tvornice, rudokopi, banke in železnice se morajo socializirati. 7. Takojšnja ločitev cerkve od države.

Ogrski groze prijatelji zveze narodov s kaznijo.

LDU. Ženeva, 25. (ČTU.) Pariškim časnikarjem je izjavil maršal Foch glede položaja na Ogrskem: Sedaj vendar enkrat popademo pošast, boljševizem. Ruski boljševiki so nameravali, zvabiti nas v neskončne planjave na Ruskem. Bili smo dovolj previdni, da jim nismo sledili. Danes je položaj drugačen. Na Ogrskem bomo udejstvili ne samo zahteve zmagovalca, temveč bomo porazili tudi boljševizem. Ogrska, ki se je uprla zahtevam celokupne antante, bo zaradi svoje nepremišljenosti hudo kaznovana.

Rumunijo hočejo rešiti.

LDU. Berlin, 25. (DunKU.) »Algemeen Handelsblad« doznava iz Pariza, da so aliranci baje sklenili, z ozirom na položaj na Ogrskem intervenirati in pomagati Rumuniji, ki je ogrožena od dveh strani.

Že točijo solze.

LDU. Berlin, 23. (ČTU.) Iz Pariza poročajo: Večina listov se peča z dogodki na Ogrskem in piše, da se hoče Nemčija na ta način odtegniti mirovnim pogojem. Sta samo dve sredstvi, da se prepreči udarec: 1. Premagati boljševizem na Ogrskem, preden bi bilo prepozno in 2. uporabiti Poljsko in Rumunijo, da se tam vzpostavi moč antante. — Iz Londona poročajo: Dogodki na Ogrskem so napravili globok vtis. Ogorčenost zaradi pariških pogajanj je splošna, ker bo antanta izgubila premoč v Srednji Evropi.

Pariško časopisje o dogodkih na Ogrskem.

LDU. Pariz, 24. (DunKU.) »Agence Havas« poroča: Pariško časopisje pripisuje naravno dogodkom na Ogrskem veliko važnost. Soglasno poudarja, da bodo notranje težkoče imele za posledico čimdalje močnejšo akcijo ogrskih boljševikov. Že dolgo časa je bila Karolyijeva vlada naklonjena ekstremnim elementom. Vseeno pa menijo listi, da ta okolnost le deloma pojasnjuje dogodke. Vsi časopisi soglasno sodijo, da morajo aliranci zajeziti ogrski boljševizem, da ne bo prepozno. Namesto dvomljive intervencije na Ruskem se sedaj poraja nujna potreba, pomagati Poljski in Rumuniji.

Švica proti delavskim in vojaškim svetom.

LDU. Praga, 25. (ČTU.) »Tribuna« poroča iz Bregenza, da je švicarski komisar za živila, ko je bil izvedel, da se na Tirolskem in Predarlskem nameravajo ustanoviti delavski in vojaški sveti, izjavil, da bo Švica, ako se to gibanje še nadalje širi, ustavila pošiljanje živil v Nemško Avstrijo.

Aprovizacija.

Prodaja moke. Od četrtka, dne 27. t. m. do vštevši sobote, dne 29. t. m. se dobi na vsako močno izkaznico 1 kg bele moke za pecivo. Kilogram stane 4 K 66 vin. Ostanek moke je napovedati v pondeljek, dne 31. t. m.

Peki se vabijo, da se zglase v sredo, dne 26. t. m. ob 9. uri v mestni posvetovalnici radi nakazila moke.

Krušne komisije bodo uradovale v petek, dne 28. t. m. od 8. do pol 1. ure popoldne. Izdajale se bodo izkaznice za kruh in moko.

Delna sprememba pri prodaji kruha in moke. Ker je nekaterih ulicah, ki meje na dva krušna okraja, precej prodajalen kruha, ki pa so odkazane samo enemu okraju, bodo dotični prodajalci kruha prodajali kruh za oba okraja, ki mejita na tako ulico. Številke prodajalen kruha v novem načrtu se s tem prav nič ne predrugačijo. Sprememba se izvrši le na ta način, da se izkaznice takih prodajalen razdele na oba krušna okraja. Vsled te poddelitve bodo prodajali kruh: **Za III. in IV. okraj:** Posavec, Rimska cesta; Vojna prodajalna na Bregu; Vidmar na Rimski cesti; Beden na Tržaški cesti. — **Za V. in VI. okraj:** Vojna prodajalna v Prešernovi ulici; Baležič v Kolodvorski ulici.

Sladkorne izkaznice za marec so veljavne samo do zadnjega marca t. l. V aprilu se marca zapadle izkaznice ne bodo zamenjavale. To se sporoča vsem tistim, ki nimajo cel mesec zadosti časa, da bi si kupili sladkor in ki mislijo, da je zanje treba vedno posebne izjeme.

Vsem železničarskim uslužbencem, ki so pri posmrtnem društvu v Inomostu!

Ker je sedaj mnogo uslužbencev, ki so prišli iz juga in so pri omenjenem društvu v Inomostu, naj mi nujno javijo svoja bivališča, kje se sedaj nahajajo. Po točki 4. pravil se je vsak dolžan javiti pri pooblaščencu, toraj proga Zidan most-Zaprešiči in do Litije pri prostornem mojstru Pečniku v Zidanem mostu. Vsi člani naj pazijo, da ne zaostanejo s prispevki, da jim ne zapade posmrtnina. — Pečnik Jožef, prostorni mojster.

Razno.

* **Sami so si razdelili zemljo.** »Večerni list« poroča, da so se kmetje ogrskih občin Aszet in Hatvan, ki so brez zemlje, odločili, da konfiscirajo posestva znanih sladkorniih baronov Schossbergerja in Hatvany-Deutscha. Če bi vlada poskusila preprečiti to namero z vojaško silo, se bo ljudstvo tudi vojaštvu uprlo. Kmetje so že napravili svoj zaključek in vzeli imovini v svojo posest. To se je dogodilo seveda na Ogrskem, a naj bi bilo vseeno naši gospodi v Belgradu v opomin, ker hodi preveč z rokavicami okoli veleposestnikov in kapitalistov.

* **40 milijard na morskem dnu.** »Le Matin« je priobčil nekaj podatkov o zakladih, ki leže na morskem dnu in so bili med vojsko tja pogreznjeni. Do avgusta leta 1918. so potopila torpeda in pa mine najmanj 15 milijonov ton tovorov v vrednosti 40 milijard frankov. Anglija je že začela z delom, da dobi vsaj del potopljenega bogastva zopet na dan, in podjetja k temu so se doslej bogastva zopet na dan, in podjetja k temu so se doslej nad vse pričakovanje dobro obnesla. Angleška družba »Salvage Section« je dvignila iz morskih globin doslej že 450 ladij, ki imajo vrednosti z vsebino tonaže, ki je ostala še nepokvarjena v ladjah, okroglo 750 milijonov frankov. Dela, združena z dviganjem ladij, je omogočilo dejstvo, da leži večina potopljenih ladij nedaleč od evropskega obrežja ter na mestih, ki ne dosezajo globine nad 100 metrov. Gotovo je, da se poslužujejo pri delu vseh tehničnih metod. Potapljači popravijo najprej pod vodo ladjo popolnoma, nato izsesajo vso vodo iz nje, tako da se dvigne ladja sama na morsko gladino. Ta dela pod vodo so omogočena z izpopolnjenimi skafandri, aparati za potapljače. Vsak potapljač ima pri sebi posodico z zgoščenim zrakom in aparat, ki meri množino izdihanega zraka. Radi genialne iznajdbe v akustični stroki, morejo potapljači med seboj pod vodo govoriti. S pomočjo moderne tehnike bo možno ohraniti veliko večino tega, kar je hotela ravnotako moderna tehnika — uničiti.

* **Budget Angleške.** Pred vojno je znašal budget Angleške letno okoli pet milijard frankov. Za leto 1919. do 1920 se je pa dvignil na 30 milijard, torej šestkrat več. Buržoazni listi se bavijo sedaj s tem, kako se pokrijejo ti veliki izdatki.

Izdajatelj in odgovorni urednik
Josip Petejan.
Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Vabilo

na

redni občni zbor

Vojne zveze kranjskih konzumnih zavodov in konzumnih društev v Ljubljani, r. z. z o. z.

ki bo

v pondeljek dne 31. marca ob 11. uri dopoldne v zadružnih prostorih, ∴ Franca Jožefa cesta štev. 5. ∴

DNEVNI RED:

1. Poročilo o delovanju zadruge.
2. Poročilo računov.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Predlog za spremembo zadruge v družbo z omejeno zavezo za mirovne namene v smislu § 45. zadružnih pravil.
5. Volitev v načelstvo in nadzorstvo v smislu § 13. in 22. pravil oziroma volitev likvidacijskega odbora v smislu zadružnega zakona.
6. Raznoterosti.

Načelstvo.

Pisalni stroj se kupi. — Ponudbe pod „stroj" na Anončno eksp. Al. Matelič, Ljubljana.

Miši, podgane, stenice, ščurki!

Izdelovanje in razpošiljatev preizkušenega radikalno učinkujočega uničevalnega sredstva, za katero vsak dan dohajajo zahvalna pisma. Za **podgane in miši** K 5; za **ščurke** K 5·—; tinktura za **stenice** K 2, posebna močna tinktura K 5·—, uničevalec **moljev** K 2; prašek proti **mrčesom** K 2·— in K 4·—; tinktura za **človeške uši** K 3; mazilo proti ušem pri **živalih** K 2; prašek za **uši v obleki in perilu** K 2; tinktura proti **pasjim bolham** K 1·50; prašek proti **pernim ušem** K 2; tinktura proti **mrčesu na sadju in zelenjadi** (uničev. rastlin) K 3; Pošilja po povzetju: Zavod za pokončevanje mrčesa **M. Jünker, Zagreb 40, Petrinjska ulica 3, III.**

Enega ali dva

mizarska pomočnika

se takoj sprejme Hrana in stanovanje v hiši. Plača po dogovoru pri

Ivan Leskovar mizarju v Trbovljah.

Več zidarjev

proti dobri plači in ugodnimi pogoji se sprejme takoj v delo. Javiti se je med uradnimi urami v

„Državni posredovalnici za delo"

Ljubljana, Stritarjeva ulica 3.

SADJEVEC,

VINO in

KISLO VODO

razpošilja

A. OSET, p. GUŠTANJ.